

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

5.1 สรุปผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ คือ เพื่อศึกษาทิศทางและความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลแบบรายไตรมาสของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ซึ่งเป็นอัตราอ้างอิงจากธนาคารแห่งประเทศไทย และอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 ไตรมาสที่ 1 ถึงปี พ.ศ. 2552 ไตรมาสที่ 4 รวมทั้งสิ้น 40 ข้อมูล

โดยผู้ศึกษาได้แบ่งการศึกษออกเป็น 4 ส่วน ส่วนแรกคือ การทดสอบความนิ่งของข้อมูลอนุกรมเวลาหรือยูนิทรูท เพื่อนำมาพิจารณาว่าข้อมูลอัตราดอกเบี้ยนโยบายและข้อมูลอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ที่นำมาศึกษานั้นเป็นข้อมูลที่มีลักษณะนิ่ง หรือ เป็นข้อมูลที่มีลักษณะไม่นิ่ง เมื่อทราบว่าข้อมูลมีลักษณะนิ่งแล้วจึงจะนำมาศึกษาในส่วนต่อมา คือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวด้วย Cointegration เพื่อทราบว่าตัวแปรที่ศึกษาที่มีความสัมพันธ์กันในระยะยาวหรือไม่ เมื่อพบว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในระยะยาวแล้ว จึงจะนำมาศึกษาในส่วนต่อไป คือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะสั้นด้วย Error Correction Mechanism (ECM) เพื่อพิจารณาถึงการปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพ หลังจากนั้น จึงจะนำตัวแปรมาทำการทดสอบสมมติฐานเชิงเป็นเหตุเป็นผลด้วย Granger Causality Test เพื่อทดสอบว่า ตัวแปรใดเป็นตัวกำหนดหรือมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงตัวแปรอีกตัวหนึ่ง

ผลการทดสอบความนิ่งของข้อมูลหรือยูนิทรูท ด้วยวิธี Augmented Dickey-Fuller Test (ADF) ของข้อมูลอัตราดอกเบี้ยนโยบายและอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ จากผลการทดสอบ พบว่าข้อมูลอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีลักษณะนิ่ง (Stationary) ที่ Order of Integration เท่ากับ 1 หรือ I(1) และข้อมูลอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ทั้งในกรณีอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินเชื่อ มีลักษณะนิ่ง (Stationary) ที่ Order of Integration เท่ากับ 1 หรือ I(1) หมายความว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายและอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์มีความนิ่งของข้อมูลที่อันดับเดียวกัน

คือ I(1) จึงสามารถนำไปทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระยะยาวและการปรับตัวในระยะสั้นต่อไปได้

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาว Cointegration พบว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบายกับอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาว ทั้งในกรณีอัตราดอกเบี้ยนโยบายเป็นตัวแปรอิสระและอัตราดอกเบี้ยเงินฝากกับอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์เป็นตัวแปรตาม และกรณีอัตราดอกเบี้ยเงินฝากกับอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์เป็นตัวแปรอิสระและอัตราดอกเบี้ยนโยบายเป็นตัวแปรตาม ดังนั้น พบว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบายกับอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ จึงมีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาวแบบสองทิศทาง

การทดสอบความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะสั้นด้วย Error Correction Mechanism (ECM) ในกรณีที่อัตราดอกเบี้ยนโยบายเป็นตัวแปรตาม และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากกับอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ เป็นตัวแปรอิสระ พบว่าตัวแปรทั้งสองจะมีการปรับตัวในระยะสั้น ส่วนในกรณีที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากกับอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์เป็นตัวแปรตาม และอัตราดอกเบี้ยนโยบายเป็นตัวแปรอิสระ พบว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายจะมีการปรับตัวในระยะสั้น ในกรณีที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากเป็นตัวแปรตาม แต่ในกรณีที่อัตราดอกเบี้ยสินเชื่อเป็นตัวแปรตามนั้น อัตราดอกเบี้ยนโยบายจะไม่มีปรับตัวในระยะสั้นเพื่อเข้าสู่ดุลยภาพระยะยาว

ในขั้นตอนสุดท้ายเป็นการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผล (Granger causality) โดยการเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสมด้วยการพิจารณาค่าวิกฤต Akaike information criterion (AIC) และค่า Schwarz criterion (SC) ที่ต่ำ ผลการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผลระหว่างตัวแปรอัตราดอกเบี้ยนโยบายและอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ พบว่า มีความสัมพันธ์เป็นเหตุเป็นผลในทิศทางเดียว คือ การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยนโยบายเป็นสาเหตุของการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ แต่การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไม่ได้เป็นสาเหตุของการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย เช่นเดียวกัน การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยนโยบายเป็นสาเหตุของการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ แต่การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไม่ได้เป็นสาเหตุของการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย

จากผลการศึกษาที่ได้ที่ว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบายเป็นต้นเหตุของอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์และมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันนั้น มีความสมเหตุสมผล เนื่องจาก อัตราดอกเบี้ยนโยบายจัดเป็นต้นทุนตัวหนึ่งของธนาคารพาณิชย์ต่างๆ เนื่องจากธนาคารพาณิชย์จะกู้ยืมเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทย ไม่ว่าจะเพื่อกันเงินสำรองที่ต้องทำกับธนาคารแห่งประเทศไทย ทุกสิ้นวันตามกฎหมายหรือเพื่อบริหารสภาพคล่องของตน ดังนั้นเมื่อต้นทุนในการกู้ยืมของธนาคาร

พาณิชย์ปรับตัวไม่ว่าจะขึ้นหรือลดลงก็จะส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยในท้องตลาดทั้งดอกเบี้ยเงินกู้และดอกเบี้ยเงินฝากปรับตัวตามไปด้วย การปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบายเป็นการส่งสัญญาณในนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ต้องการให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มขึ้น หากมีธนาคารพาณิชย์ใด ไม่ปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก เงินฝากก็จะไหลออกไปฝากยังธนาคารพาณิชย์อื่นที่ให้ดอกเบี้ยสูงกว่า ทำให้ขาดสภาพคล่อง ขณะเดียวกันธนาคารพาณิชย์ก็ปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้สูงขึ้นตามต้นทุนดอกเบี้ยเงินฝากที่เพิ่มขึ้น อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่เพิ่มขึ้นจะเป็นแรงจูงใจให้คนฝากเงินมากขึ้น ใช้จ่ายน้อยลง ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สูงขึ้นทำให้คนกู้เงินน้อยลง ไม่ว่าจะกู้เพื่อการบริโภคหรือลงทุน ส่งผลให้การใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการโดยรวมของเศรษฐกิจลดต่ำลง ลดแรงกดดันต่อเงินเฟ้อ ช่วยให้ระดับราคาสินค้าและบริการทั่วไปมีโอกาสทรงตัวและมีแนวโน้มลดลงในทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากลดลง จะไม่จูงใจให้คนฝากเงินมากนัก การใช้จ่ายจะมากขึ้น ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลดลงทำให้คนกู้เงินมากขึ้น ไม่ว่าจะกู้เพื่อการบริโภคหรือลงทุน ส่งผลให้การใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการโดยรวมของเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น ช่วยให้ระดับราคาสินค้าและบริการทั่วไปมีโอกาสเพิ่มสูงขึ้น

และจากผลการศึกษาที่ว่า การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไม่ได้เป็นสาเหตุของการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ก็มีความสมเหตุสมผลเนื่องจาก การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบายเกิดขึ้นจากนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ระดับราคาสินค้าและบริการมีเสถียรภาพ โดยเฉพาะต้องการบริหารไม่ให้อัตราเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วหรือมากเกินไปจนกระทบต่อการเสื่อมถอยของอำนาจซื้อของภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจ ซึ่งอัตราดอกเบี้ยนโยบายจะเป็นตัวควบคุมอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ให้เปลี่ยนแปลงตามและจะส่งผลต่ออัตราเงินเฟ้อตามที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งจากผลการศึกษาสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการคาดการณ์ล่วงหน้าของอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์เพื่อใช้ในการลงทุนและยังคาดเดาอัตราเงินเฟ้อในตลาดได้อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งการศึกษาค้นคว้าได้ใช้เพียง อัตราดอกเบี้ยของธนาคาร ยูโอบี จำกัด (มหาชน) เป็นตัวแทนของธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดของประเทศ ไทย แต่ถ้าหากธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยทั้งหมดหรือธนาคารขนาดใหญ่ 5 อันดับแรกของประเทศไทย รวมตัวกันเพิ่มอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพร้อมกัน เนื่องจากคาดการณ์ว่าจะมีการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ก็มีความเป็นไปได้ว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายอาจจะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย เพื่อสร้างความสมดุลของระดับเงินเฟ้อ ระดับสินค้า ไม่ให้มากเกินไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

1) ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลอัตราดอกเบี้ยนโยบายและอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์เป็นรายไตรมาส จำนวน 40 ข้อมูล ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรใช้จำนวนข้อมูลมากกว่าการศึกษาครั้งนี้ หรือเปลี่ยนข้อมูลเป็นแบบอื่นๆ เช่น รายสัปดาห์ หรือรายเดือน เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน

3) ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์โดยใช้กรณีศึกษาธนาคาร ยูโอบี จำกัด(มหาชน) ซึ่งควรมีการเพิ่มกรณีศึกษาเพิ่มเติม เช่น ธนาคารพาณิชย์เอกชน ธนาคารของรัฐบาล ธนาคารที่เริ่มต้นมาจากบริษัทเงินทุน เป็นต้น เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน

4) ผู้สนใจควรมีการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม เช่น การวิเคราะห์ทางปัจจัยภายนอกอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลทางเทคนิคอื่นเพิ่มเติม เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบเพื่อความแม่นยำและน่าเชื่อถือของผลการศึกษา